

че по голѣмата частъ отъ турската армия била прѣминала вече по моста обратно задъ Тейса, когато послѣдвала атаката, иначе турцитѣ би понесли още по голѣма загуба. Самъ принцъ Евгений прѣдполагалъ, че има работа само съ арриергарда на турската армия, за това и ускорилъ атаката и обстрѣлванието на моста отъ двата си фланга. Макарь, по показанието на плѣнниците, въ укрѣпения лагеръ отсамъ Тейса да се намирала всичката имъ пѣхота, а отвѣдъ рѣката само нѣколко хиляди войски при султана, но ако се брои загубата на убититѣ имъ, по казванieto на принца Евгения—до 10.000 души, а на други истории — до 20.000 души, а взетитѣ въ плѣнъ само до 3.000 души, то, ако се вземе силата на турската армия за не по вече отъ 70—80.000 души, остава да сж се спасили задъ Тейса, отъ началото до края на шурма, около 50.000 души.

Такава била първата голѣма побѣда, одържана отъ принца Евгения, като главнокомандующъ на отдѣлна армия. Тя му принася толкова по голѣма честъ, защото той отъ по рано знаелъ, на каква отговорност се излагалъ, даже въ случай на пѣленъ успѣхъ, и на каква опасност излагалъ 14-годишното си военно поприще, ознаменувано съ толкова успѣхи. Но обстоятелството, че това не го спрѣло въ твърдото му рѣшение, изважда на яве чертата на величието на душата му, свойственна само на необикновеннитѣ хора.

Слѣдъ 3-дневна почивка, принцъ Евгений трѣгналъ на 15 септемврий къмъ Темишваръ, отъ кждѣто султана билъ заминалъ вече за Бѣлградъ. Но проливнитѣ дъждове и разваленитѣ пжтища крайно затруднили движението на армията и особено на артиллерията и обозитѣ; освѣнъ това станало извѣстно, че турцитѣ

оставили въ Темишваръ силенъ гарнизонъ, вслѣдствие на което обсадата би поискала твърдѣ много време въ най тѣжкия периодъ на годината. За това принцъ Евгений прѣдпочелъ да расположи по голѣмата частъ отъ армията си на зимни квартири, а съ единъ отрядъ отъ 2.500 души пѣхота и 4.000 души конница съ 12 топа и 2 мортири рѣшилъ да прѣдприеме една експедиция въ Босна, гдѣто турцитѣ не очаквали нападение, и да завладѣе въ нея главния градъ Босна-Сарай. Вслѣдствие на това, на 6 октомврий той трѣгналъ прѣзъ Ешекъ и босненската граница и испратилъ два силни отряда, на дѣсно — къмъ Банялука и на лѣво — къмъ Зворникъ. Тѣ навсѣкждѣ намѣрили неприятеля въ пълно спокойствие, безъ да очаква нападение. Слѣдъ това принцъ Евгений заповѣдалъ да се прѣвземе замъка Добай, на 2 мили отъ Бродъ, на 15 октомврий трѣгналъ отъ Перхатонецъ къмъ Усоръ на р. Босна и, като испратилъ напредъ единъ лекъ отрядъ, който взелъ Маглай, научилъ се, че турскитѣ войски отстѣпили къмъ Прославица. Слѣдъ това той отишълъ къмъ Шедекбани, взелъ находившата се тамъ паланка и заминалъ по нататѣкъ къмъ Брандукъ. Турския кехая въ този градецъ избѣгалъ, а принцъ Евгений трѣгналъ прѣзъ р. Босна къмъ Босна-Сарай и испратилъ единъ парламентаръ да иска прѣдаването на града. Но парламентаръ билъ раненъ, а трѣбача му убитъ, и принцъ Евгений, за наказание на това, повелъ войскитѣ си срѣщу града (въ който имало до 30.000 жители), като запрѣтилъ обаче да подпалватъ кжщитѣ му (отъ плѣтъ и калъ). Но въпрѣки това, въ него избухналъ пожаръ и цѣлия градъ изгорялъ и билъ разграбенъ, а турския гарнизонъ отстѣпилъ въ твърдѣ силния замъкъ или